

Overtrædelse af sanktioner kan medføre straf

Per Vestergaard Pedersen
Partner

Stine Gellert
Advokat

Straf for overtrædelse af sanktioner

Hvis en dansk virksomhed eller person ikke overholder en bestemmelse eller et forbud vedrørende en sanktion efter dansk, herunder EU-ret, FN-ret og anden international ret, som efter dansk ret finder anvendelse, vil virksomheden eller personen kunne blive straffet efter reglerne derom, herunder straffelovens regler i blandt andet § 110 c.

Overtrædelse af bestemmelser eller forbud om sanktioner kan straffes efter straffelovens § 110 c. En overtrædelse af en bestemmelse eller et forbud om en sanktion kan straffes med bøde eller fængsel i op til fire måneder. Under særligt skærpende omstændigheder kan en overtrædelse straffes med fængsel i op til fire år.

Straffelovens § 110 c omfatter alle bestemmelser og forbud om sanktioner, som finder anvendelse efter dansk ret, herunder bestemmelser og forbud efter dansk ret, EU-retten og FN-retten. I næste afsnit omtales et eksempel på dette i Dan-Bunkering-sagen.

Hvis en dansk virksomhed eller person ikke overholder en bestemmelse eller et forbud vedrørende en sanktion efter dansk, herunder EU-ret, FN-ret og anden international ret, som efter dansk ret finder anvendelse, vil virksomheden eller personen desuden kunne blive idømt en bøde fastsat på grundlag af virksomheden eller personens fortjeneste ved overtrædelsen af en sanktion, for eksempel en bøde svarende til 100% eller 200% af deres fortjeneste. Virksomheden eller personen vil endvidere i tillæg dertil også kunne blive pålagt at betale et beløb svarende til deres fortjeneste til staten. Det vil ske ved en afgørelse fra retten om konfiskation af fortjenesten ved overtrædelsen af sanktionen. I næste afsnit omtales af et eksempel på dette i Dan-Bunkering-sagen.

Eksempel på straf for overtrædelse af sanktioner - Dan-Bunkering-sagen

Dansk retspraksis viser, at en person eller en virksomhed, som overtræder en bestemmelse eller et forbud om en sanktion, kan blive straffet.

Det kan for eksempel ses af straffesagen om Dan-Bunkerings levering af jetbrændstof til anvendelse i Syrien i strid med EU's sanktioner.

Retten i Odense tog i sagen stilling til, om selskabet A/S Dan-Bunkering Ltd. forsætligt eller uagtsomt havde leveret jetbrændstof til Syrien i strid med EU's sanktioner. Derudover var moderselskabet Bunker Holding A/S og Keld R. Demant, der var bestyrelsesformand i Dan-Bunkering og administrerende direktør i moderselskabet, begge tiltalt for forsætlig eller uagtsom medvirken til de sidste 8 handler med jetbrændstof.

Dan-Bunkering havde i alle 33 handler solgt jetbrændstof til to russiske selskaber med levering i det østlige Middelhav. Ved nogle af handlerne var der sket omlastning af brændstoffet i åbne havområder ved såkaldte "ship-to-ship" operationer. På baggrund af blandt andet handelsdokumenter, emails, lossedokumenter og AIS-data for skibenes sejlads og geografiske positioner fandt retten det bevist, at de russiske selskaber efter modtagelsen af jetbrændstoffet fra Dan-Bunkering havde videreleveret jetbrændstoffet i den syriske havn Port Banias. Jetbrændstoffet var derefter blevet anvendt af det russiske luftvåben til militære operationer i Syrien. Retten fandt, at leverancerne objektivt set udgjorde overtrædelser af EU's sanktioner.

Domsmandsrettens flertal fandt, at Dan-Bunkering for alle 33 handler måtte have indset det som *overvejende sandsynligt*, at jetbrændstoffet skulle anvendes af det russiske militær i Syrien. Flertallet fandt således, at Dan-Bunkering for alle 33 handler foretog en *forsætlig* overtrædelse af EU's sanktioner. Flertallet lagde derved blandt andet vægt på, at handlerne blev indgået af russiske medarbejdere på Dan-Bunkerings filialkontor i Kaliningrad, hvor de ansatte måtte have haft kendskab til den russiske intervention i Syrien. Flertallet lagde også vægt på, at de to russiske selskaber ikke tidligere havde indkøbt jetbrændstof hos Dan-Bunkering, på mængden af det leverede jetbrændstof, og på Dan-Bunkerings viden om, at de to selskaber var generalagenter for den russiske flåde, hvorfor jetbrændstoffet skulle anvendes af det russiske militær.

Domsmandsretten fandt enstemmigt, at både moderselskabet og direktøren for de sidste 8 handler, der fandt sted i februar til maj 2017, havde medvirket til en uagtsom overtrædelse af EU's sanktioner. Årsagen dertil var, at Erhvervsstyrelsen i december 2016 havde rettet henvendelse til Dan-Bunkering og blandt andet meddelt, at styrelsen havde modtaget underretning om Dan-Bunkerings mulige medvirken til overtrædelse af sanktioner mod Syrien ved transport af jetbrændstof. På baggrund deraf og foretagelsen af en intern undersøgelse i koncernen fandt retten, at moderselskabet og direktøren burde have indset, at der gennem det russiske selskab skete levering af jetbrændstof til anvendelse i Syrien i strid med EU's sanktioner, og at moderselskabet og direktøren kunne og skulle have stoppet handlerne.

Ved rettens dom blev Dan-Bunkering idømt en bøde på 30 mio. kr. Moderselskabet blev idømt en bøde på 4 mio. kr. Begge bøder blev udmålt på baggrund af selskabernes fortjeneste ved handlerne. Bøden for Dan-Bunkerings forsætlige overtrædelse af reglerne blev udmålt til omkring det dobbelte af fortjenesten. Bøden for moderselskabets uagtsomme overtrædelse blev udmålt, så den omtrent svarede til fortjenesten ved de sidste 8 handler.

Direktøren blev idømt en straf på fængsel i 4 måneder, som blev gjort betinget. Retten lagde derved blandt andet vægt på, at direktøren alene var straffet for en uagtsom overtrædelse af sanktionerne, og på

sagsbehandlingstiden.

Derudover blev der hos Dan-Bunkering foretaget konfiskation af fortjenesten ved handlerne. Fortjenesten blev af retten opgjort til ca. 15,65 mio. kr.

Straf for overtrædelse af lovgivningen om ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben mv.

En overtrædelse af lovgivningen om ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben mv. kan straffes efter straffelovens § 114 h med fængsel indtil 8 år, hvis den, der begår overtrædelsen, under skærpende omstændigheder gør det følgende: (1) udfører produkter med dobbelt anvendelse uden tilladelse, (2) til brug for myndighedernes afgørelser om produkter med dobbelt anvendelse giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse, eller (3) handler i strid med vilkår, der er fastsat i myndighedernes afgørelser om produkter med dobbelt anvendelse.

Lovgivningen om ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben mv. omfatter danske regler og EU-regler mod spredning af produkter og viden (knowhow), som kan anvendes til fremstilling af atomvåben, biologiske og kemiske våben samt missiler, der kan fremføre sådanne våben. Lovgivningen omfatter både EU-retsakter, love og administrative forskrifter i form af bekendtgørelser mv. samt vilkår, påbud og forbud meddelt efter disse regler.

Produkter med dobbelt anvendelse omfatter produkter, herunder software og teknologier, som kan anvendes til både civile og militære formål, samt alle varer, der kan anvendes både til ikke-eksplosive formål og til på enhver måde at fremme fabrikation af nukleare våben eller andre nukleare sprænglegemer. Det følger af forordning 428/2009, artikel 2, nr. 1. Det følger af forordningens regler, i hvilket omfang eksport af produkter med dobbelt anvendelse kræver udførselstilladelse.